

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық институты

Филология ғылымдарының докторы, профессор Алма Қыраубаеваның
70 жылдығына арналған

**«ЖАСТАРДЫ ҰЛТТЫҚ РУХАНИ МҰРА НЕГІЗІНДЕ ТӘРБИЕЛЕУДІҢ
ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»**
атты республикалық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ
республиканской научно-практической конференции
**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ВОСПИТАНИЯ МОЛОДЁЖИ НА
ОСНОВЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ ДУХОВНОЙ КУЛЬТУРЫ»**,
посвящённой 70-летию юбилею доктора филологических наук, профессора Алмы
Кыраубаевой

MATERIALS
of the Republican scientific and practical conference
**"ACTUAL PROBLEMS OF EDUCATION OF YOUTH ON THE BASIS OF
NATIONAL SPIRITUAL CULTURE"**,
dedicated to the 70th anniversary of doctor of Philology, Professor Alma Kyraubayeva

Шымкент, 2017

РУДЕГІ
ЛЫҚ

ері мен
л кезде
лдамай
қайдан
лдарын
тейгіні:
айтқан
доуси,
энілдің
жәйлеп,
ы жоқ
тында
н. Өзі
а мен
лн. Өз
ішкі
ғалым
меттік
і.
гіргім
үшін
ғатты
нбей,
үгіп,
тым.
дына
рып,
. Ол
сан-
соң,
етсе
бала
әмір
мен
ған

асы
ық
ды.
ғы
өзі
ді.

қыстырып кете беру қолынан келмеді дейсіз бе? Келеді. Келгенде қандай! Бірақ, Тәкең оған барған жоқ. Бармағаны: ол - талғампаз. «Телқоңыр» әңгімесі, айта берді Әлімқұлов творчествосының жемісі - қай шығармасы болмасын соның айғағы», - десе, [5,152-153] Төкен Әлімқұлов шығармаларындағы өнер тақырыбындағы шығармаларды зерттеуші ф.ғ.к., Л.Тұрабаева: «Телқоңыр» әңгімесіндегі Сүгір бейнесі жайлы: «Телқоңыр» күйінің тарам-тарам, тұңғыштай терең, адам жанын елжірететін азаль, шерлі шертпе күйге айналғанда, Сүгір көкейінде осы өкініш бой көтереді. Осы арқылы Сүгір бойындағы өзгелерге ұқсамайтын қасиетін жазушы тереңнен танып, көркем жетістіктермен аша түскен», - дейді. [6,16] Сонымен қорыта келгенде айтарымыз, Төкен Әлімқұловтың «Қараой» әңгімесі әлемдік классикалық әңгімелер антологиясына кіретін бірден-бір шығарма.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Тоқбергенов Т. Тоғыз тарау. Әдеби сын. «Жазушы»-1974.- 224 б
2. Тоқбергенов Т. Қос қағыс. – Алматы: Жазушы, 1981
3. Әбдезұлы Қ. Тарих және тағдыр.-Алматы: «Қазғұрт»,2004,-2008 б
4. Әлімқұлов Т. Кертөлғау. Алматы: «Өнер», 1988
5. Әлімұлы А. Дүлдүл. Кітапта// Тұлпар тақылеттес тұлға: Жазушы Төкен Әлімқұлов туралы естеліктер// Құраст.А.Нысаналин.- Алматы: Білім, 2008.-312-б
6. Тұрабаева Л.Қазақ прозасындағы өнерпаз тұлғаның бейнеленуі.(1960-1980) Филология ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған диссертацияның авторефераты. Алматы, 2006

ҚАЗАҚ ПОЭЗИЯСЫНЫҢ ОРЫС ТІЛІНЕ АУДАРЫЛУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ОҚИТУ ӘДІСТЕМЕСІ

Қазыбек Г.Қ.

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы қ., Қазақстан

Резюме

В статье анализируется методика преподавания казахской поэзии в переводе на русский язык. Проводится анализ стихотворениям, переведенным из поэзии Махамбета Утемисұлы и Кайрата Жумағалиева.

Ключевые слова: перевод, поэт, поэзия, последовательный перевод, оригинал

Summary

The article analyzes the methodology of teaching Kazakh poetry in translation into Russian. An analysis is carried out of the poems translated from the poetry of Makhambet Utemisuly and Kairat Zhumagaliyev.

Keywords: translation, poet, poetry, consecutive interpretation, the original

Әдістеме дегеніміз педагогика ғылымының жеке пәндерден берілетін білім көлемі мен мазмұнын негіздеп, оны оқытудың тиімді әдістерін зерттейтін бір саласы. Әдістеме оқытушының біліміне тікелей байланысты болады. Әр пәннің өзіне тән әдістемесі бар, себебі олардың зерттеу нысандары әр түрлі болады. Аударма теориясының да өзіне тән әдістемесі бар.

Әдіс - нақты бір міндетті шешуге арналған әрекетті практикалық не теориялық тұрғыдан игерудің біршама біркелкі тәсілдерінің, операцияларының жиынтығы. Әдістемені жетілдіру пәнге деген қызығушылықты тудырады. Аударма теориясы мен тәжірибесінен сабақ беретін оқытушыларға үлкен жауапкершілік артады. Өйткені, олар болашақ аудармашыларды тәрбиелейді.

Әдеби аударманы ұлттық әдебиетіміздің басты құндылығына айналдыру қазіргі заман талабы. Сол себепті, аударманы оқыту, кәсіби мамандарды дайындау, теориялық білімдерін тәжірибеде көрсету аударматану мамандықтарында сабақ беретін оқытушылардың жауапты ісі деп білеміз.Ең алдымен аудармашының өміріне, аудармаларына талдау жасай отырып, студенттерді аударма өнерінің қыр-сырына баулимыз. Теориялық және эмприкалық зерттеу әдістерін қолданамыз. Ара-тұра ғылыми әдісті де қолдануға болады. Біз осы мақаламызда аудармашы,ақын Валерий Антоновтың аудармашылық қызметін оқыту барысында қандай әдістерді қолданамыз деген мәселелерге тоқталамыз. Лекция барысында біз В.Антонов аударған ақындардың шығармаларын, аудио және видео материалдарды пайдаланамыз. Сонымен қатар осы тақырып бойынша семинар сабақтарын жүргізуге болады.

В. А. Антонов талантты аудармашы. Қазіргі әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің журналистика факультетін бітірген.Ұзақ жылдар бойы «Простор» журналының поэзия бөлімін басқарған. Оның «День рождения», «Перекресток», «Отзовись, назовись...», «Старый посох», «Ночной дневник», «Золотые ворота» т.б. өлеңдер жинағы бар. Ол орыс тіліне Абай, Махамбет, С.Торайғыров, М.Жұмабайұлы, Ғ.Қайырбеков, Д.Әбілов, Е.Әукебаев, Т.Молдағалиев, Т.Айбергенов, Қ.Мырза Әлінің, Н.Оразалин т.б. шығармаларын аударған. Ол орыс тіліне аударуда жолма-жол аударма тәсілін қолданған. Сонымен қатар В.А.Антонов Қазақстан облыстарында аударматануға байланысты семинарлар өткізуді әдетке айналдырғаны белгілі. 2002 жылы Қазақстанның көрнекті әдебиет және өнер қайраткерлеріне тағайындалатын Мемлекеттік шәкіртақы иегері болған.

В.А.Антоновтың өзі 2003 жылы былай деп жазған : "В молодости мне случилось соприкоснуться с поэзией Махамбета. Меня попросили перевести через подстрочники два его коротких стихотворения. Я обратился к оригиналу, стал приставать с расспросами к друзьям-казахам и после долгого изучения вызубрил наизусть оба стихотворения на казахском. Потом записал их перевод, сложившийся у меня в уме". Яғни, аудармашы аударатын шығармаларын ой елегінен өткізіп, сұрыптап қана жариялаған. Ал болашақ аудармашыға осындай ізденістерді үйретуіміз керек.

В.Антонов аударған ақындар туралы, олардың негізгі шығармалары туралы міндетті түрде айтуымыз керек. Студенттерге бұл әдісті қолдану арқылы қазақ халқының ақындарымен таныстыруды мақсат етеміз.

В.А.Антонов Махамбет Өтемісұлының шығармаларын орыс тіліне аудару ісінде айрықша еңбек сіңірген. Махамбет өлеңдері орыс тілінде тұңғыш рет 1936 жылы А. Никольскаяның аудармасымен «Повстанческое песни казахов XIX века» деген жинақта басылған. [1]

Болашақ аудармашыларға еркін аударма тәсілін шебер қолданған В.Антоновтың аудармаларын талдау барысында біз оларға еркін аударманың әдіс-тәсілін үйретеміз.Себебі,аудармашы еркін аудару тәсілін ғана қолданған.

Махамбеттің өлеңдерін орыс тіліне В.с.Рождественский, М.Фроман, А.Устинов, К.Еділбай, О.Жанайдаров, А.Атабек, Б.Кананьянов, Ә.Қодар, Б.Қарашин,Т. Фроловская т.б. аударған. Ол ақынның "Қылыштай қиғыр алмас ем!" өлеңін "Острым, грозным мечом я был" деп аударған.

Түпнұсқа:

Жалаулы найза майрылып,
Жау тауымды шаққанын,
Дұшпан қайта қайрылып,

Тұымды менің жыққанын-
Енді қайтпін ұмытармын?!
Алайда, бір шендессем,
Ауыр жүкке кездесем,
Қара нардай-ақ,
Саздауға қарсы жұлқармын! [2]

Аударма нұсқа:

Враг врасплох налетел из мглы,
Стал теснить нас за шагом шаг,
Под напором дрогнули мы,
Сил и крови запас иссяк...
Как забыть это можно? Как?
Одного прошу у судьбы:
Схватки новой, жаркой борьбы!
О, если б был ещё бой...
Захлебнулся бы кровью враг! [3,48]

Енді студенттерге екі нұсқаны қалай талдау керектігін үйретеміз. Болашақ аудармашылар міндетті түрде мәтінге сараптама жасауы тиіс. Оны жасай алмаса, ертең өздерінің де жақсы аудармашы бола алмайтындарын түсіндіруіміз керек. Аударма трансформацияларына талдау жасауымыз керек. Мысалы, түпнұсқадағы 13 жол аудармада да тура сондай берілген. Өлеңнің шумақ жолдарының санын сақтаған. Махамбет өлеңдерінің негізгі тақырыбы соғыс пен жаугершілік екендігі белгілі. Сол себепті де, бұл өлеңде кездесетін жаугершілік лексиканы аудармашы жақсы бере білген. Аударма еркін тәсілмен аударылған. Орыс оқырмандарына Махамбет поэзиясының образды-эмоциональды әсерін бере білген. Аудармашы врасплох, теснить, под напором, иссяк т.б. сөздер мен сөз тіркестерін ұтымды пайдаланған. Как забыть это можно? Как? деген жолдар сәтті шыққан. Аудармашы ең алдымен түпнұсқаның мағынасын түсіне білген. Махамбет өлеңдерін аудару өте қиын екендігі айдан анық. Ақын өлеңдеріндегі азаматтық рух, эпитет, теңеу, метафораларды қолдануында ерекшеліктер өте көп. Осы ерекшеліктерді сақтай отырып аударма жасауға кез-келген аудармашының біліктілігі жетпейді. Ал В.Антоновтың аудармашылық міндетін біршама атқарып шыққандығын көреміз. Өлең екінін де сақтаған. Аудармашының өзі аударып отырған ақынның бәсекелесі болуы керек деген қағиданы өз аудармасымен дәлелдеуге тырысқан. Ақын поэзиясының экспрессивті-эмоционалдық, әдеби-эстетикалық қуатын жеткізуге талпыныс жасаған. Талпынған, тырысқан т.б. деген сөздерді біз бекер қолданып отырған жоқпыз. Себебі, аударма кемшіліксіз емес. Осы кемшіліктерді аударманы талдай отырып, студенттерге нақты түсіндіру керек.

Пікірімізді нақтылап, осы тұрғыда Абай атындағы ҚҰПУ-нің «Абайтану» ғылыми-зерттеу орталығының аға ғылыми қызметкері Марат Бекбосыновтың пікірін студенттерге атықанымыз жөн. "Алайда Махамбеттің астары терең, аса бай ұлттық олең айшығы өзге тілге аударуда әлі күнге сәтті тәржімәсіне жете қойған жоқ".

Әр студент аудару жүйесінің жаңа заманға сай заманауи технологияны жақсы меңгере білсе ғана оқытушының еңбегінің жаңғаны деп есептейміз.

Әдебиеттанушы, аудармашы Анатолий Корнелиевич Виноградовтың: «Нужно согласиться с мыслью, что это особый, своеобразный и самостоятельный вид словесного искусства. Это искусство «вторичное», искусство «перевыражения» оригинала в материале другого языка», - деген пікірін осы аудармаға әбден

қолдануға болады. /4/

Валерий Антоновтың өзі де аудармашылар, олардың аудармалары туралы ой-пікірлер айтқан. Мәселен, "Эпическая поэма «Кыз-Жибек» переводилась разными людьми. Взяться сделать это заново и как бы опровергнуть то, что было до него, мог только Бахытжан Канапьянов с его энергией и смелостью. Он должен был, пользуясь знанием языков, с которого и на который переводит, обогатить лексически, интонационно и строем мышления казахского народа русское звучание этого удивительного памятника устного творчества. Ну и, конечно, перевод должен был стать интересным не только фольклористам, но и всем читателям.

Выдержав все эти требования, Бахытжан сохранил в то же время безукоризненно строфическую композицию и ритмическую организацию оригинала, что, в свою очередь, благотворно отразилось на звуковом оформлении перевода, который вполне гармонирует с оригиналом, звучит с ним в унисон,- деп Б. М. Канапьяновтың 60 жылдық мерейтойына байланысты өз пікірін білдірген.

В.Антонов ақын Қайрат Жұмағалиевтің де өлеңдерін қазақ тіліне аударған. Қ.Жұмағалиевтің "Жанар", «Перзент үні», «Жеңісбай», «Айнакөз», «Сахара», «Шапағат», «Атағау», «Парасат», «Құбажон», «Ақмарал», «Кім көріпті мұндайды», «Сәске» және орыс тілінде «Стенная дорога», «Целомудрие», «Раздолье», «Подарок малышам» атты кітаптары жарық көрген. В.Антоновтан басқа оның өлеңдерін А. Переловский, Г. Серебряков аударған.

В.Антонов ақынның "Махаббат", "Ақындар", "Кездесу", "Қайықта" деген өлеңдерін аударған. Мысалы, "Махаббат" өлеңінің аудармасына тоқталайық.

Түпнұсқа:

О заманда жерге аударып күн көзін,
Ғашықтарға ұғындырып гүл сөзін,
Қара жердің суынған тас жүрегін,
Тірілтіпті, тірілтіпті бұл сезім. [5,41]

Аударма нұсқа:

Любовь порой мне кажется явленьем,
Которым всё на свете рождено:
Земля ему обязана рождением,
И солнце им на небе зажжено. [6,67]

Аудармашы еркіндікке бой алдырған. Үшінші, төртінші жолдар аудармада керісінше бірінші, екінші жолға ауысқан. Түпнұсқадағы "тірілтіпті" деген сөздер "рождено" деп берілген. Екінші шумақ мүлде басқаша берілген. Егер түпнұсқаны білмесек, мұны аударма деп те айта алмас едік. Аудармада еркіндікке баруға болады әрине, бірақ ақынның ойы, сөздері, стилі сақталуы шарт. Ал біз осы аудармада оны көріп тұрғанымыз жоқ. "Ақын, тас жүрек, өмір жолы" деген сөздерді көрмедік. Аудармашы өз жанынан сөздер қосқан, түпнұсқадан біршама ауытқыған.

Енді ақынның В.Антонов аударған "Ақындар" атты өлеңіне назар аударайық. Аудармашы "Поэты" деп аударған.

Түпнұсқа:

Ақындарды салған жерден танимын,
Лебізінен қуаныпқа жаримын;
Бір-біріне ұқсас бәрі, байқасан
Кеудесінде пәк жүрегі сәбидін. [5,41]

Аударма нұсқа:

Какая-то одна примета

(Какая и не знаю сам)

Мне выдаёт в другом поэте —

Дар, многоим свойственный сердцам...[6,67]

Аударма еркін. Түпнұсқадағы сөздердің реті сақталмаған. Аудармашы өз жанынан сөздер қосқан. Аудармашы орыс оқырмандарына тән примета, дар т.б.сөздерді берген. Дегенмен аударма жеңіл оқылады.

Студенттерге аудармашының қазақ тілін меңгермегендігін айта келіп, аудармаларындағы кемшіліктерді нақты мысалдар арқылы дәлелдеуге болады. Аудармашы ең алдымен қазақ тілін білетін журналистерге жолма-жол аударма жасатып, содан кейін оны көркем аудармаға айналдырған. Мүмкін сол себепті де, аудармашыға еркін тәсілмен аударған оңай болған шығар. Аудармада қолданылатын тәсілдер, яғни орын тәртібі, қосу, алып тастау, ауыстыруды қолданған. Осы тәсілдерді біз В. Антоновтың аудармалары арқылы үйретеміз.

Студенттердің өздеріне біз талдаған түпнұсқаны аудартуға да болады. Оларға берілген поэзиялық үзінділерді жолма-жол-еркін-балама тәсілдерін қолдану арқылы аудартамыз. Студенттерге аудармаларын оқытып, кемшіліктері мен жетістіктерін көрсетеміз. Сонда ғана студенттер аударманың қыр-сырын меңгере алады деп ойлаймыз. Түпнұсқа мен аударма нұсқаны талдау барысында қателіктерді табуға болатындығын үйретуіміз керек. Оларға баламалылық, дәлдік, нақтылық сияқты талаптарды аударма нұсқаны салыстыру кезінде мысалдар арқылы көрсеткеніміз дұрыс.

Мамандыққа бейімдеп оқыту әдістемесі арқылы ғана болашақ аудармашыларды заман талабына сай мамандық иесі болатынына сенімдіміз. Болашақ аудармашыларға аудармада тілдің жанрлық-стилистикалық, құрылымдық-семантикалық тілдік заңдылықтарды сақтаған кезде ғана сәтті аударма шығатындығына басты назар аударту керек деп ойлаймыз.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

- 1.«Повстанческое песни казахов XIX века» перевод с казахского А. Никольской. Казахское краевое издательство. Алма-Ата, 1936 г
2. Махамбет
3. Махамбет. "Острым грозным мечом я был..." [Текст] : стихи / Махамбет // Нива. - 2003. - 3. - с.48-55
- 4.Виноградов В.С. Лексические вопросы перевода художественной прозы. М., 1978.
- 5.Жұмағалиев Қ. Сәске. Таңдамалы.-Алматы, Жазушы, 1976 -396 бет.
- 6.Дорог небесных веги . Независимый Казахстан: Антология современной литературы в трёх томах. Поэзия. Том III. Составители: Райхан Маженқызы, Георгий Пряхин. — М.: Художественная литература, 2013. — 464 с

ӨЖ 821.512.122

ФОЛЬКЛОРЛЫҚ МҰРАЛАРДАҒЫ АЛАТАУ БАТЫР БЕЙНЕСІ

Мамыт А.А., Ташимов Ә.Н.

Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық институты,
«Жалын» колледжі, Шымкент қаласы, Қазақстан.

Резюме

В статье на научной основе раскрывается образ батыра Алатау в казахском фольклоре.

Summary

In the article on scientific basis character of батыра of Алатау opens up in Kazakh folklore.

XVI ғасырдың екінші жартысы мен XVII ғасыр басында ғұмыр кешкен тарихи тұлға Алатау батыр туралы мәліметтер жазба деректерден гөрі ауызша жеткен аңыз-әңгімелер мен жыр-толғауларда көбірек сақталған. Өкінішке орай, кеңес дәуіріндегі коммунистік идеология салдарынан ұлттық фольклордағы көркем шежірелік дереккөздерді ғылыми игеру кенжелеп қалғаны жасырын емес.

Бабаларымыздың көшпелі тұрмыс-тіршілігі негізінде мыңдаған жылдар бойы халқымыздың өзіндік рухани болмыс-бітімі, тарихи танымы қалыптасты. Алайда, қызыл империя тұсында ұлттық фольклортану теориясына жол жабылып, халық ауыз әдебиеті еуроцентристік шеңберде зерделенді. Сол қалыпқа сыймаған фольклордың жанрлық түрлерін жан-жақты зерттеу мүмкін болмады. Тәуелсіздік жылдары там-тұмдап болса да бұл салада игі істер атқарылуда. Осы тұрғыда халық шығармашылығын танып-білуге өлшеусіз еңбек сіңірген белгілі ғалым Ақселеу Сейдімбектің ауызша тарихи деректерді ғылыми сараптауға бағытталған сүбелі зерттеуін (Қазақтың ауызша тарихы: шежірелік деректерді пайымдау. —Астана: Фолиант, 2008. —728 бет) [1] ерекше атап өтуге тиіспіз. Десек те, ел ішіндегі күйма құлақ шежірешілердің сандаған буыны арқылы жеткен аңыз-әңгімелерден құмнан алтын елегендей керекті тарихи деректер мен көркем құндылықтарды аршып алудың жүйеге түскен ғылыми әдіснамасы қалыптасты деп айта алмаймыз.

Алатау батыр туралы сақталған тарихи деректер мен ел арасында айтылып жүрген аңыз-әңгімелер, жыр-толғаулар топтастырылған, жеке жинақ (Тұрабаев А., Байғұтов А., Әбдіқов Т. Алаштың Алатау батыры. —Алматы: ҚАЗАҚПАРАТ, 2006., — 275 бет) [2] жарық көріп, мерзімдік баспасөз беттерінде де (І. Байжанов. Тәуекел хан мен Алатау батыр немесе «Жеті жарғы» дәуірі туралы. «Қазақ үні» ұлттық портал. 9 сәуір, 24 мамыр, 2010 жыл [3], т.б.) тарихи тұлға жөнінде ауызша жеткен көркем шежірелер жарияланып келеді. Авторларға айтар алғысымыз шексіз. Халық арасында айтылып жүрген шежіре-аңыздарды хатқа түсіріп, ғылыми зерделеу ел болашағы үшін атқарылған ең сауапты істердің бірі деп білемін. Кезінде көне көз қариялар айтқан тарихи көркем әңгімелер ұрпақтан-ұрпаққа ауызша жетіп, келер буынның тарихи санасын жаңғыртып, ұлттың рухын биіктеткен. Қазіргідей тәуелсіздік алған шақта осынау асыл қазынамалы халықтың рухани қадесіне жарата алмасак азаматтығымызға сын. Түрлі алып қашпа сөздерден алыс болу үшін бұл мәселеге байланысты ғылыми талдаудың, сараптаудың теориялық негізін қалыптастыру қажет.

Фольклортанушы ғалым Ақселеу Сейдімбек жоғарыда аталған еңбегінде тарихи тұлғаларға қатысты шежіре-аңыздар туралы мынандай ғылыми тұжырым жасайды: «Нақтылы тарихи тұлғалар туралы шежірелік деректерде, әдетте, сөз болатын тұлғаның шыққан тегі, ру-тайпасы, әулет атасы, өскен ортасы туралы айтылып алады да, одан әрі сол тұлғаның өміріндегі елеулі оқиға әңгіменің негізгі арқауы ретінде баяндалады. Ондай әңгімелердің қай-қайсысы да адам сапасын дәріптейтін ғибратты да тағылымды оқиғаларды арқау етіп отырады. Әсіресе, Қазақ хандығы құрылғаннан кейінгі кезеңдерде ғұмыр кешкен тарихи тұлғалардың халыққа қорған болуда, ұлтты ұйыстыруда, елдік қадір-қасиеттерді орнықтыруда көрсеткен құрбаншыл ерліктері, өнегелі істері шежірелік деректердің алтын арқауына айналған» [1,210]. Алты алаштың батыры атанған Алатау туралы да ауызша жеткен аңыз-әңгімелерден дәл осы сипатты байқаймыз. Тарихи тұлғаға қатысты біздің

Әділова Ш.Д. ТӘКЕН ӘЛІМКҰЛОВ ПРОЗАСЫНДАҒЫ КҮЙШІ СҮГІР БЕЙНЕСІ.....	254
Қазыбек Г.Қ. ҚАЗАҚ ПОЭЗИЯСЫНЫҢ ОРЫС ТІЛІНЕ АУДАРЫЛУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	258
Мамыт А.А., Ташимов Ә.Н. ФОЛЬКЛОРЛЫҚ МҰРАЛАРДАҒЫ АЛАТАУ БАТЫР БЕЙНЕСІ....	262
Мұхтарова А.С., Мамаева Г.Б. «ҚАН МЕН ТЕР» ЭПОПЕЯСЫНДАҒЫ МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕРДІҢ КӨРКЕМДІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	267
Серікбай Наурызбай ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҚТАРЫНДА БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ БОЙЫНДА ЖЫЛДАМДЫҚТЫ ДАМУ ДЫҢ ҮНТАЛАНДЫРУ.....	270
Сырманова К.К., Боташев Е.Т., Калдыбекова Ж.Б., Ривкина Т.В. АНАЛИЗ СТРУКТУРЫ ПОЛИМЕРНЫХ БИТУМНЫХ КОМПОЗИЦИЙ.....	273
Сырманова К.К., Калдыбекова Ж.Б., Байжанова Ш.Б., Абзалова Д.А. ИССЛЕДОВАНИЕ ЗАЩИТНЫХ СВОЙСТВ МОДИФИЦИРОВАН- НЫХ ЭПОКСИКСИЛИТАНОВЫХ ПОКРЫТИЙ.....	278
Шегенбаев Н.Б., Байдосова А.А., Сералиева Ұ.О. ҰЛТТЫҚ ОЙЫНДАРДЫҢ ОҚУШЫЛАРДЫ ЖАН - ЖАҚТЫ ДАМУҒА ТИГІЗЕТІН ӘСЕРІ.....	281
Жұмашова А.А. ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ТОҚЫМА ЖӘНЕ КИЗ БАСУ ӨНЕРІ.....	285
Кемелова Қ.Ш. ОЮ-ӨРНЕКТЕРДІҢ ҚОЛӨНЕР БҰЙЫМДАРЫНДА ҚОЛДАНЫЛУЫ.....	291
Көшкова А.А., Мынбасва А.П., Қуанбасва Ж. ҚАЗАҚ ЭПОСЫНДАҒЫ АТ ОБРАЗЫНЫҢ ШЫҒУ ТАРИХЫ.....	294
Омаров Т.Қ., Қалтайқызы Г. ЖАС ЖАЗУШЫ М.МӨЛКОВ ӨНГІМЕЛЕРІНДЕГІ ЖАҢАШЫЛ ӨРІС.....	296
Джалилов Х.Х. АСҚАБАҚТЫҢ ЕМДІК ҚАСИЕТТЕРІ.....	300
Ибрагимов Ф.Р. ҚЫЗЫЛ МИЯНЫҢ ҚОРҒАУ МӘСЕЛЕСІ.....	303
Курвантаева Ш.Х. АСБҰРШАҚТЫҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ МАҢЫЗЫ..	306
Муждабаева Г.К. КАРТОГРАФИЧЕСКАЯ ГЕНЕРАЛИЗАЦИЯ НА ОСНОВЕ ГИС- ТЕХНОЛОГИЙ.....	309
Ибрагимова Ж.А. Нурмуханбетова К.К. МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫН ОТАНСҮЙГІШТІК ТӘРБИЕЛЕУ- ДІҢ МАҢЫЗЫ.....	312

Исабек Б.Қ., Нурмуханбетова К.К., Ибрагимова Ж.А. ҰЛТТЫҚ МУЛЬТФИЛЬМДІ ҰСЫНУ АРҚЫЛЫ ОТАНСҮЙГІШТІККЕ ТӘРБИЕЛЕУДІҢ МАҢЫЗЫ.....	315
Маханова Г.Б. РЕАЛЬНОЕ ОТРАЖЕНИЕ ЯВЛЕНИЙ ДЕЙТЕЛТЕЛЬНОСТИ В ПОЭЗИИ А.С.ПУШКИНА И АБАЯ КУНАНБАЕВА.....	318
Тәңірберген М.Ж. ҚҰРАСБЕК ТЫНЫБЕКОВ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР.....	323
Перисбаев А.А. ҰЛТТЫҚ ПАТРИОТИЗМ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ АЛҒЫШАРТ- ТАРЫ.....	326
Расулов П. ТҮРКІСТАН ӨНДІРІСІНІҢ КИЕЛІ ОРИНДАРЫНЫҢ ТУРИСТТІК МАҢЫЗЫ.....	329
Арынгазиева Б.Б. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ДИНАМУ ҒЫЛЫМЫНЫҢ ДАМУ БАҒЫТТАРЫ МЕН БОЛАШАҒЫ.....	332
Сайбиева Дилафруз ӘЛЕУМЕТТЕНУ КЕЗЕҢІНДЕГІ ИНФОРМАТИКАНЫҢ МАҢЫЗЫ.....	337
Сырайлова Р.Т., Ташмухамедова А. КҮЙ ӨНЕРІН ДӘРІПТЕГЕН КЕЙБІР АҚАН ЖӘНЕ ЖАЗУШЫ- ЛАРДЫҢ ОЙ-ПІКІРЛЕРІ.....	340
Усманова Д. Т. МҰНАЙ ХИМИЯСЫ ӨНДІРІСІНІҢ ЕЛ ӘЛЕУЕТІНДЕГІ ОРНЫ....	343
Смаилова М.С. АБАЙДЫҢ МУЗЫКАЛЫҚ-ЭСТЕТИКАЛЫҚ ОЙЛАРЫ АРҚЫЛЫ ТӘРБИЕ БЕРУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	347
Латиф А.С., Сапарбекова А.А., Махатов Ж.Б. ОЦЕНКА НА СОДЕРЖАНИЕ САХАРОВ ЗЕЛЕННОЙ МАССЫ СОРГО.....	351
Анарбаев Қ.С., Наурызова Қ.Қ., Абилаханова А.М. ҚАЗАҚТЫҢ ТАРИХИ САНАСЫНЫҢ ТҮП ҚАЗЫҒЫ – ФОЛЬКЛОРИ.....	355
Анарбаев Қ.С., Сағындықова Б.Е., Қылышбаев А.Д. ӘЛИХАН БӨКЕЙХАНОВ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТІГІ МЕН ҰЛТТЫҚ САНАСЫН САҚТАУДАҒЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ КЕЙБІР ТҮСТАРЫ.....	358
Қазыбекова А.Ж., Ибрагимов О.М., Бүркіт Ә.Қ. ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР – ҚАЗАҚ ТӘЛІМ-ТӘРБИЕ МӘСЕЛЕСІ.....	364
Қылышбаев А.Д., Агулыкова Ұ.А., Елханова Г.А. ДІННІҢ ҚОҒАМДАҒЫ РӨЛІ МЕН ЖАС ҰРПАҚТЫ ТӘРБИЕ- ЛЕУДЕГІ ОРНЫ.....	369
Шинтемирова Алмагуль Малкаждаровна КОЖА АХМЕТ ИАССАУИ - ЧЕЛОВЕК СВОЕЙ ЭПОХИ.....	372